

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joi și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiunilor, după învoială ==

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza Transilvaniei

Biserica noastră ortodoxă română a fost în toate timpurile biserică națională, și în biserică noastră s'a conservat paralel cu credința noastră și caracterul nostru de români.

În biserică a aflat poporul scut și apărare în zile de grele asupri și necazuri, și tot în biserică s'a adunat poporul nostru în zile de bucurie, spre a da laudă Domnului pentru toate cele bune, cu care a cercetat poporul său.

Preoțimea noastră română s'a identificat cu poporul și în zile bune, și în zile de încercări grele, și a fost una, cler și popor în trecut, precum una trebuie să fim și acuma în zilele de bucurie generală ale neamului, când am ajuns să fim la un loc toți românii, formând România unită și întregită, România Mare.

Avem lipsă și în viitor de cler crescut în școalele noastre, cler cu frica lui Dumnezeu și cu iubire de neam.

Mai ales acuma, când avem guvern român, care este, după cum zice sfânta scriptură, os din oasele mele, și trup din trupul meu, când binefacerile și ajutorul material și moral al statului, ca soare luminos lucește și asupra bisericii noastre, dându-ne din belșug lumină și căldură, mai ales acuma avem trebuință să alegem ce este mai bun în tinerețea poporului nostru, și să-l punem în serviciul bisericii.

Și este datorința preoțimii noastre să stea cu toată inima, cu tot devotamentul la locul de pază în serviciul bisericii, îndrumând tinerețea spre biserică, spre cariera preoțească, care totdeauna a fost în serviciul neamului.

Încă de acuma, de cu vreme, să atragem atențiunea poporului, ca tinerețea să o îndrepteze spre cariera preoțească.

Facem deci apel la preoțimea noastră, ca având în vedere interesul bisericii, interesul neamului, să îndrepteze tinerețea pe cariera preoțească, care a ținut și în trecut curat sufletul poporului nostru și-l va ține și în viitor.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan ca senat bisericesc, ținută la 18 Iunie 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
arhimandrit, vicar arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea m. p.,
secretar.

Școala și războiul

I

Sânt aproape 5 ani decând goarna suna prin satele noastre, chemând sub arme pe toți cari până aci făcuseră serviciu militar. Dimineața aceea a zilei prime din luna lui August 1914 va rămânea pururi neștearsă din amintirea noastră. Mame bătrâne, cu fața crispată de durere, plângeau după copiii, cari plecau acolo, de unde numai Dumnezeu sfântul știe, de mai este întoarcere sau nu. Neveste duioase priveau în urma celor cari plecau, ștergându-și cu șorțul lacrimile furisate pe sub genele umbroase. Copii cu părul bălai privesc neștiutori la tatăl lor și rostesc cu grai dulce și nevinovat: «Te duci, tată?».

Și s'au dus cu toții. Și dimpreună cu ei și învățătorul. Dar el n'a lăsat în urma sa numai mama bătrână, numai nevastă și copii, ci a lăsat satul întreg, a lăsat pe toți copiii din sat, a lăsat dragostea și iubirea lor, a lăsat școala. În zadar așteptau copiii ca după «sf. Marie» la câteva zile să vină iarăși «domnul învățător» al lor, să le spună, că se'ncepe școala, căci el sârmanul, bătut de vânturi, pribegea prin noroiul Galției și al Poloniei, unde vânturile și gerurile îi brăzdau fața, îmbătrânindu-l fără vreme, — iar mai târziu prin stâncile Tirolului, cari îi scoteau peri albi...

Dar să lăsăm sentimentalismul la o parte și să vedem ce s'a întâmplat cu școala noastră în decursul războiului, să vedem ce foloase și ce scăderi au emanat după el, și dacă scăderile sânt mai mari, care ar fi căile de îndreptare.

1. Un folos adus de uriașul război, mai cu seamă nouă românilor, pe lângă însemnătatea înfăptuirii unității tuturor românilor, — care nu e numai pentru școală ci pentru neamul întreg, — este acela, că oamenii noștri, în acest timp, au început tot mai mult a se convinge despre însemnătatea școlii. Am fost de multeori în poziția de a arunca câte o privire în scrisorile țăranilor noștri. De multeori cele văzute și citite acolo erau așa de înduioștoare, încât îți storceau lacrimi, văzând cum, oameni cu familie mai cu seamă, accentuau aproape în fiecare epistolă a lor, că copiii — să facă ceilalți ai căsii cum și ce vor putea — trebuie dați la școală. Iar cei mai tineri, mai ales neștiutorii de carte, se căinau mai mult, că n'au cercetat la timpul său școala. Și nu sânt tocmai rare cazurile, când cutare și cutare analfabet — în vremuri mai liniștite, când bubuitul tunurilor înceta pentru

moment — se chinuia cu creionul în mână, servindu-i ca masă câte un cotor de brad, să învețe «dela căprarul Nicolae, să scrie carte acasă».

2. Alt folos adus de război este acela, că oamenii pribegind cu regimentele lor în diferite părți, luptând pela diferite fronturi, sau ajungând ca prizonieri, au avut prilejul, să vadă și să cunoască multe. Orizontul strâmt, care-l aveau despre «Europa noastră» sub care înțelegeau Ardealul, s'a lărgit. Cunoștințele geografice câștigate în școală s'au clarificat mult. Așa d. e. de multeori ni se dă prilejul s'auzim cum cutare om mai deștept, își știe da foarte bine seamă despre cutare și cutare obicei, ba își caracterizează destul de fidel și o stare socială a respectivului popor, în mijlocul căruia s'a învățat mai mult timp.

Tot asemenea și-a îmbogățit și învățătorul soldat cunoștințele, dar de sine înțeles, într-o măsură și mai mare.

3. Încât, privește pe fiitorii noștri elevi, ei încă vor veni cu un capital de cunoștințe mai bogat la școală. Acest capital și-l mărește elevul în serile lungi de iarnă, când tatăl său începe să povestească familiei sale întâmplările văzute și pățite în război. O instrucție de Geografie, Istorie, Istoria naturală etc. desigur se va face cu mai mult succes ca până acum, pentru că ideile apercptive, ce se găsesc în sufletul copilului vor fi cu mult mai multe și mai accesibile de a îmbrățișa pe cele nouă, ce învățătorul voiește să i le dea. Pentru ilustrarea celor zise servească următorul exemplu scurt: Voim să tractăm la Geografie despre Italia. Întrebări ca cele următoare, de bună seamă nu vor rămânea fără răspuns: Care din voi ați auzit de această țară? Dela cine? Ce a făcut tatăl tău acolo? Ce ți-a mai spus despre ea? — Și e imposibil ca învățătorul să nu obțină ceea ce dorește.

4. Al patrulea folos, care însă nu l-au tras toate școalele, ci numai unele mai moderne, e acela, că la lucrările lor scripturistice s'au folosit: experiențe, cugătări, momente, acțiuni, întâmplări etc. din război.

Așa numitele «Schülerkriegsaufsätze» au fost în Austria, Germania, și desigur și în țările înțelegerii, la ordinea zilei. Așa d. e. s'au lucrat teme ca: «Ce aș face, dacă ar trebui să intru sub arme». «Ce aș dori să fiu». «Ce-mi place mie să citesc acum». «Războiul și familia» etc. Și într'adevăr, din astfel de teme se trage foarte mult folos.

Oare noi, acum în a doua fază a războiului, când e vorbă de adevărata

noastră patrie, nu ne putem folosi de astfel de momente?

Despre răul pricinuit școalei, prin îndelungimea războiului, vom vorbi în alt articol.

Comunicat oficial

din 7 Iulie 1919 st. n.

Frontul de Ost: În ultimele zile bande bolșevice au încercat să treacă Nistrul în dreptul localităților: Palanca, Kopano, Saharna și Bol Molokis. Au fost asvârlite înapoi cu pierderi.

Frontul de Vest: Inimicul a încercat în repetate rânduri să treacă Tisa la Szolnok, Tisa Moartă, Tisa Lök, Tisa Tg, Tisa Sas, Landorff, Tisa Püspöky și Fegyvernek.

Intr'un singur loc, la Szolnok, unde fuseră lăsați să treacă, li s'au cauzat mari pierderi, fiind asvârliti pe dreapta Tisei printr'un contra atac.

Toate încercările de trecere au fost respinse.

Marele Cartier General.

Pacea dela Saint-Germain

Stau în curtea castelului dela St.-Germain, în timp ce reprezentanții vienezi primesc condițiile de pace dela antantă, și mă gândesc la zilele trăite în fosta Austrie.

Mi se desprind câteva scene caracteristice, pe cari mi le-am ținut în memorie cu țințe de aur.

«Ringstrasse» — Viena — în fața universității. «Bummel» ul studentesc de Sâmbătă e să înceapă. Societățile studentești sosesc rând pe rând, ca să se plimbe, grav, pe sub arcadele universității. Fețe ciopărtite de sabie, la «mensură», șapci albastre și roșii și verzi, date pe ceafă sau ridicate riguros, în semn de salut. Un murmur și o forfoteală ca într'un stup.

Deodată s'aude un strigăt, o apostrofare, și zeci de mâni se ridică: un slav, un ceh, îndrăsnise să se amestece în «Bummel»-ul german și să vocifereze cu glas înalt. E gata încăerarea! Bastoanele groase, studentești, se încrucișează — portarii și pedelii aleargă să despartă pe cei încăierați — sboară cuvinte grele, de-oparte și de alta — doar «Castalia», zina, care păzește fântâna din curtea universității, de a mai rămas nemîscată.

Nemții cântă «Deutschland, Deutschland über alles» — slavii răspund cu «Kde domov muj?» (care-i patria mea?) — iar rezultatul îl aflăm în geamuri sparte, în rampa sfărâmată, în cordoanele de polițiști, afară de universitate, (căci poliția nu are ce căuta în interiorul universității) — în suspendarea cursurilor universitare pe zile, pe săptămâni, din cauza agitațiilor studentești.

Nemții din Viena nu voiau să știe de sfertul de milion de cehi din capitala Austriei, cehii priveau Viena cu ochii poetului lor Machar, ca pe o întreținută nevrednică.

În zadar doream noi studenții români, să urmărim cursurile la universitate — certurile între cele două neamuri aduceau pe «tabla cea neagră», a universității afișul: nu se țin cursuri până la liniștirea spiritelor.

Liniștirea spiritelor? Dar gândul mă poartă la altă scenă, în «Stadtpark», în sala cea mare, unde se țineau balurile de gală ale «României-june». Jubileul societății studentimeii italiene: «Circulo academico italiano». Cu Mussaffia, romanistul, în frunte, cu Scipio Sighele, care aducea salutul Italiei independente, cu Dudan ca președinte, Dudan, corespondentul dela «Corriere della Sera», care a trecut granița la începutul războiului și și-a câștigat merite față de neamul său.

Bucuria italienilor când soseau: «i fratelli rumeni» — plângerile lor în fața noastră, că n'au universitatea lor în Triest — agitația lor febrilă pentru revendicarea drepturilor naționale, în broșuri, în foi volante, în conferințe și proteste solemne — toate-mi spun: nici italienii nu s'au simțit fericiți în Austria!

Nemții cântau «Gott erhalte!», lăsându-se hipnotizați de accentele lui Haydn, crezând că

Domnul poate «protege» un stat atât de putred, în care dacă erai român, ceh, sau italian, erai considerat cetățean de mână a două!

Și mai țin minte o altă scenă. O scenă, care s'a repetat de atâtea ori!

Un tânăr student român, cu cartea de studiu subsioară, încetinindu-și pașii în apropierea «Burg»-ului, a palatului habsburg. Trece pe lângă garda din curte, pe lângă garda, care i-a fost de atâtea ori biet-moșul sau strămoșul său, adus să străjuiască odoarele străine și oamenii străini. Ochii tânărului caută în toate părțile, doar de vor da de cel așteptat. Și, iată-l, că sosește. Straja sare ca mușcată de tarantulă, goarna sună, steagul fâlăie, arătându-și pajura cu două capete — și stăpânul habsburg trece pe lângă tânărul român.

E frumos și bine aci în preajma «Burgului» și a capului încoronat, gândurile tânărului însă colindau pe alte plaiuri — la ai săi acasă, la sărăcia lor, la nedreptățile îndurate de ei. Și în timp ce saluta pe Francisc Iosif, mașinal, tânărul român își înfigea unghia degetului arătător în podul palmei, să-l doară, și șoptea printre dinți, dureros: «De ce nu ne faci dreptate?»!

I venea să alerge pe urma trăsurii, să prindă mâna domnitorului, să i-o scuture și să-i strige în urechi: «Suntem și noi aici! Fă-ne dreptate»... Dar la ce ar fi folosit toate acestea? N'ar fi ajutat cu fapta aceasta a lui nici cât e negru sub unghie! Se mulcomea tânărul și surădea trist când trecea pe sub poarta pe care sta scris: «Justitia est regnorum fundamentum» (dreptatea este fundamentul domniilor).

«Iată» îmi zic așezând amintirile acestea în ordine, ca într'un mozaic, «pentru aceea luăm noi astăzi parte la prohodul Austriei: cehul din Viena și din Boemia, italianul din Triest, românul din Bucovina și din Ardeal și-au cerut drepturile lor, n'au vrut să fie Cenușotca neamurilor; iar tu, mamă vitregă, tu, care zaci acum pe năsalie, n'ai priceput spiritul vremii celei nouă, ai trăit îmbătăț de fumurile gloriei vechi, medievale, fără să ascuți bătaia la ușă a vremurilor noastre».

«Dacă ai fi căutat prin hârtiile tale de zestre, ai fi găsit multe piete de frumusețe, — dacă ți-ai fi cetit cu de-amănuntul hrisoavele venite din toate colțurile țării — n'ai zăcea acu întinsă aici, fără de suflare».

Gândindu-mă la nedreptățile îndurate de noi, românii, văd pe Horia cutreierând străzile Vienei, la «Impăratul» ca mai apoi să ajungă împătrit la poarta Bălgăradului, — văd pe Inocențiu Micu Clăin, care a strigat plin de durere, la adresa Vienei: «Umbă cu noi mai rău ca cu jidovii — asta-i tot ce se poate face cu un neam ca al nostru?»! — văd pe Avram Iancu, cutreierând «Burgul» împărătesc, ca să se întoarcă mai apoi, desiluzionat acasă și să moară cuprins de noaptea minții, fiindcă Viena, Viena a rămas mută la chemările noastre îndreptățite...

Strâng pumnii și-mi zic: nu e creștinește să fii vesel la înmormântare, — aici însă sânt vesel.

Paris, Iunie 1919.

Horia Petra Petrescu.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orice chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Un viteaz între cei mulți

În luptele dela Györtelek din ziua de 20 April a. c., locotenentul Berlescu Nicolae din regimentul 4 roșiori «Regina Maria», rămas izolat și înconjurat de o companie de săcui, fiind singur cu 20 oameni a pornit la atac cu baioneta, și nu numai că a rupt cercul inamic, dar l-a urmărit pe distanță de 1 km., ear în luptele dela Mátészalka din ziua de 22 April a. c., la atacul podului de pe Krasna, care nu se putea trece prin apă, a pornit la atac în capul plutonului său, intrând cel dintâi pe pod, capturând cu mâna lui mitraliera inamică, după ce a omorât pe soldați, servind astfel ca pildă de curaj ostașilor ce-i conducea.

Dat la Marele Cartier General, la 24 Iunie 1919.

Din înalt ordin:

Șeful de stat-major general al armatei, General de corp de armată adjutant:

Presan.

Dela Asociația clerului

Comitetul central al Asociației «Andrei Șaguna» a clerului ortodox român de dincoace pe Carpați, întrunindu-se în ședință Miercuri în 19 Iunie (2 Iulie) la Sibiu, s'a ocupat de următoarele chestiuni:

1. A votat: a) Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor Asociației după protopopiate; b) Statute pentru înființarea de case culturale pe sate, cu sale de cetire, biblioteci etc. pentru luminarea poporului; c) Convocarea adunării generale a secțiilor Arad, Caransebeș și Oradea-mare în decursul acestei veri, la termine ce se vor fixa ulterior.

2. «Biblioteca bunului păstor», înființată de N. Bălan, trece în administrarea Asociației clerului, având a fi continuată prin publicații folosite pentru preoțimea noastră. Se va compune și publica un conspect al cărților teologice și de alt cuprins, potrivite pentru a îmbogăți bibliotecile despărțămintelor Asociației.

3. S'a luat hotărâre pentru publicarea unei biblioteci populare, conținând scrieri religioase-morale și de alt cuprins educativ, pe înțelesul țărănimii noastre. Se va alcătui și publica un conspect al cărților existente, potrivite pentru bibliotecile satești ale caselor culturale.

4. S'au luat măsuri pentru aranjarea colportajului de cărți cu sprijinul membrilor Asociației, cum și pentru comandarea de schiopticoane cu filmuri potrivite pentru o propagandă religioasă și culturală la sate.

5. În ce privește ameliorarea situației materiale a preoțimii noastre, din izvor autentic, spre orientare comunicăm următoarele:

Consiliul Dirigent, înlăturând restricțiunile ordinațiunilor guvernului ungar cu privire la adaosurile familiare și ajutoarele de vesminte, a încuviințat pe seama tuturor preoților, fără deosebire de calificățiune, precum și capelanilor și catihetilor, aceleași sume ca și oficianților publici. Și anume: pe 1918 adaosul familiar de câte 400 cor. de fiecare copil, iar ajutorul de vestminte pentru preot în suma de 1000 cor. și după soție și fiecare copil câte 400 cor; pe 1919 adaosul familiar urcat la dublu, de câte 800 cor. după fiecare copil și după soție, iar ajutorul de vestminte același ca și pe 1918. În sfârșit s'a încuviințat ajutorul urgent de câte 600 cor. pe lunile Noemvrie și Decemvrie 1918, iar pe jumătatea primă a anului 1919 câte 300 cor. lunar ajutor de scumpete, în total 1800 cor. Toate aceste ajutoare se vor asemna la casele consistoriale deodată cu rata congruei pe sem. II al anului 1919, (congrua se va da în tot atâția Lei câte coroane) întrucât se vor fi înaintat conspectele despre datele familiare, în baza cărora se face asemnarea, și se vor putea ridica de toți aceia cari nu le-au primit până acum dela vre-un perceptorat, în întregime ori în parte.

În ce privește dotația fundamentală: congrua și cvincvenalele, pentru a se putea face o reformă, se cere un studiu amănunțit, pe baza conscrierii din nou a venitelor preoțești. În scopul acestor Consistoriile eparhiale vor da încurajări organelor subalterne, iar comitetul Asociației va preciza dorințele preoțimii într'un memoriu adresat Consiliului Dirigent.

Prin o delegație, în frunte cu președintele, comitetul a intervenit la șeful resortului cultelor dl Dr. V. Braniște și la resortul comunica-

ției, pentru a li se acorda și preoților preț redus pe căile ferate. Din amândouă locurile s'au dat promisiuni pentru o grabnică rezolvire favorabilă a acestei cereri.

6. Examinând situația preoțimii și din punct de vedere politic, comitetul face apel la toți preoții ortodocși români din Transilvania, Bănat și părțile ungurene, ca membri firești ai partidului național român, să păstreze deplină solidaritate frățească, ca astfel preoțimea să se poată valida ca factor hotărâtor și în viața politică a neamului nostru.

7. Ascultând raportul p. r. protopop Dr. I. Lupaș despre lucrările consfătuirii dela Sinaia, după o discuție principiară asupra organizării bisericii ort. rom. din statul nostru, comitetul a hotărât ca toți membrii săi să facă obiect de studiu din această chestiune, iar patru dintre dânsii (Dr. I. Lupaș, Dr. Gh. Ciuhandu, Dr. M. Ienciu și Dr. N. Bălan) au fost încredințați să prezinte la timp propuneri concrete cu privire la modificările ce le-ar suferi Statutul Organic luat ca temelie la viitoarea noastră organizare bisericească, asupra căreia ține să-și spună cuvântul și Asociația clerului nostru.

8. Comitetul face apel la toți preoții mitropoliei noastre să se înscrie cât mai repede ca membri ai Asociației, plătind taxa de 50 cor. la adresa casierului pr. P. Morușca, Sibiu, strada Seiler Nr. 8.

Comitetul Asociației clerului ort. rom.

Alegerile

Din București se anunță: *Monitorul oficial* publică decretul-lege, prin care corpul electoral al tuturor cetățenilor majori din vechiul Regat, din Basarabia, Bucovina, Transilvania, Bănat și ținuturile din Ungaria care s'au unit cu Regatul, este convocat în zilele de 15, 16 și 17 Septemvrie pentru a alege pe circumscripții electorale, prin vot universal, egal, direct, obligator și secret, un număr de deputați proporțional cu populația (1 deputat la 30 mii locuitori).

Corpul electoral al tuturor cetățenilor în vârstă de 40 de ani impliniți din cuprinsul aceluiași teritorii este convocat în ziua de 21 și 22 Septemvrie pentru a alege prin același sistem un număr de senatori proporțional cu populația, (1 senator la 70 mii locuitori).

Profesorii și agregatii universităților din București, Cluj, Cernăuți, Iași sunt convocați în ziua de 22 Septemvrie pentru a alege un senator din sânul lor.

Alegerile pentru Bucovina, Transilvania, Bănat și ținuturile din Ungaria se vor face potrivit decretelor legi ce se vor promulga ulterior.

Noile adunări legislative sunt convocate în sesiune extraordinară în ziua de 6 Octomvrie 1919 la București.

Știrile zilei

Având în vedere scumpirea hârtiei și urcarea plăților lucrătorilor din tipografie, începând din 1 Iulie a. c. prețul abonamentului la *Telegraful Român* se urcă dela Cor. 40 — la Cor. 60 — anual.

Administrația.

Consistorul eparhial ort. rom. din Oradea s'a întrunit Miercuri în ședință plenară. S'au pretractat — scrie *Tribuna* — chestiuni de mare importanță pentru soarta Consistorului și viitorul bisericii ortodoxe din Bihor. Intre obiectele dela ordinea zilei a fost și abdicarea asessorului referent bisericesc, Gh. Tulbure, și despărțirea dânsului de Consistorul, la care a muncit timp de zece ani. Dl Tulbure, fiind numit inspector de școli, se desparte de funcțiunea și demnitatea purtată în sânul bisericii. Din acest prilej dl Dr. Aurel Lazar într-o vorbire calduroasă a scos la iveală serviciile prețioase, pe care le-a adus dl Gh. Tulbure.

Procesul Apáthy. La 16 Iulie 1919 se va judeca în Sibiu, în localul palatului de justiție sala Curții cu juri, procesul acuzatului Dr. Stefan Apáthy, profesor universitar și fost comisar suprem al Ungariei de răsărit.

Acuzarea va fi susținută de dl Căpitan Donar Munteanu, comisar regal special. Grefier este dl Lt. Alex. Roxin dela Curtea Marțială a comandamentului trupelor din Transilvania.

Drul Stefan Apáthy va fi apărat de dl avocat Constantin Bucșan.

M. Sa Regina Maria a vizitat localitățile fostului front din regiunea Focșani-Mărășești-Mărăști.

La Focșani M. Sa Regina a asistat la împărțirea ajutoarelor și a mâncării la cantinele din piețele Moldovei și Munteniei. Apoi a primit plângerile celor necăjiți. La Buzău, la Cislău și Pogoane, în drum spre Capitală, a vizitat cantinele crucii roșii americane.

Prolungirea stampilării bancnotelor. Din cauza aglomerării extraordinare a bancnotelor prezentate spre stampilare, Consiliul dirigent, resortul finanțelor, a dispus: Comisiunile județene de stampilare își continuă lucrările opt zile peste termenul fixat adică, până inclusiv 18 Iulie 1919.

Publicul este avizat să-și prezinte bancnotele spre stampilare. După trecerea acestui termen, stampilarea se va continua 4 săptămâni, dar numai în Sibiu, la resortul finanțelor. Taxa de stampilare va fi urcată la 2%.

† Gavril Condor, paroh ort. român în Călată mare, după o scurtă boală, împărțit cu Sf. Taine ale muribunzilor, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în 1 Iulie 1919 la ora 3 a. m. anul 75-lea al etății, și 52 al fericitei căsătorii și 51 al sfinței preoții. Astrucarea osămintelor pământești s'a săvârșit în 3 Iulie a. c. la ora 1 p. m. în cimitirul bisericii ort. rom. din Călată mare. Fie-i țărâna ușoară și amintirea veșnică!

Un semn al vremii nouă. Sub acest titlu scrie Sfatul Țării din 4 Iulie: Comitetul Central al Partidului Țărănesc din Basarabia, a proclamat în ședința lui de aseară, în unanimitate de candidați ai săi, pe dl. N. Iorga, cea mai mare glorie a culturii române de astăzi, pe dl I. Maniu, ilustrul și înțeleptul conducător al românismului de peste Carpați, și pe dl I. Nistor, profesorul distins și conducătorul neșovăitor al democrației bucovinene.

Dl Nistor va figura pe lista țăranimii de la Hotin, dl N. Iorga în județul Orhei leagăn glorios de vechi răzăși moldovene, iar dl I. Maniu în județul Tighina, la poarta cea mai de răsărit a României Mari.

Simpatii ungurești? Organele de publicitate săsești, fără excepție, întrebunțează și astăzi numiri ungurești pentru localitățile, care n'au cuvânt corespunzător nemțesc. Citim bună oară, în *S. D. Tageblatt* din Sibiu, consecvent «Marosvasarhely», în alte ziare săsești: Nagyenyed, Torda, Abrudbánya (sau banya), Verespatak ș. a. Va să zică, stimații confrăți când e vorba să aleagă într-o numire ungurească și una românească, prefer pe cea dintâi?

S'apoi se mai plâng, că în Brașov s'a încercat o romanizare a firmelor străine, fără ca presa românească să protesteze, ba poate să și apere pe aceia, cari își închipuiesc că trăiesc în Ungaria.

De imitat. Muncitorii din Portugalia, în partea nordică a țării, au hotărât din indemnul lor, ca în locul celor 8 ore de lucru ce s'au introdus și în Portugalia, să lucreze zilnic 10 ore, — pentru ca pe calea aceasta să îmbunătățească starea plină de greutate, în care se află astăzi patria lor.

Câtă deosebire între aceștia și între bolșevicii, cari pur și simplu casează munca!

Demobilizarea voluntarilor ardeleni. În Sebeșul săsesc s'a ținut Duminecă, în 6 l. c., o mare serbătoare. În ziua aceea s'au demobilizat 3000 de voluntari din regimentele Alba Iulia și Avram Iancu. S'a celebrat serviciu divin în biserică, apoi în piața unde erau înșirați voluntarii. Protopopul S. Medeanu a rostit voluntarilor un discurs, după care au luat cuvântul dñii: Maniu, O. Goga, A. Vlad, generalul Petala, aducând laude vitejilor și rugându-i ca întorcându-se la casele lor să-și facă și mai departe datoria de povățuitori ai poporului și să-l ferească de cei ce voesc să-i învenineze sufletul.

Femea avocat. Din Iași se anunță: Consiliul de disciplină al baroului din Iași a primit cererea dnei Elena Popp, licențiată în drept, de a fi înscrisă ca avocat în baroul din Iași. Dșoara Popp este prima femeie avocat, primită de consiliul sus numit.

Anunț. S'a pierdut un câne (pudl) alb, pătat cu negru și galbin. Recompensație.

«Hiena». A apărut Nr. 11 al revistei de polemică politico-literară: «Hiena» redactată de dñii Pamfil Șelcaru și Cezar Petrescu, cu un bogat sumar.

Exemplarul 24 pagini cu numeroase ilustrații costă 50 bani.

Satul și legatul. Domnul George Opreanu paroh în Suplac, în deplină cunoștință despre faptul, că legatele au darul de a îndupleca pe părinți să-și dea copiii la meserii, a binevoit a pune temei cu 100 cor. la «Legatul parohul George Opreanu pentru ajutorarea copiilor săraci din Suplac aplicați la meserii». Recomandând și altor vrednici preoți exemplul atât de grăitor al părintelui G. Opreanu, îi exprim atât în numele Reuniunii meseriașilor sibieni, cât și în al copiilor din Suplac, ce se vor aplica la meserii, cele mai sincere mulțumite: Victor Tordășianu, prezident.

Dela societatea ocrotirii orfanilor din război

Pentru săvârșirea organizării societății pe întreg teritoriul guvernat de Consiliul Dirigent, comitetul executiv regional din Sibiu a ales ca delegat pe dl Dumitru D. Antal pentru a forma comitete județene în Odorheul-săcuiesc, Dicioșanmartin Sighișoara, Dej și Târgul-Murăș.

După raportul ce l-a făcut comitetului, se vede că a fost în tot locul primit cu mult interes pentru ideea ce o ducea de a organiza mijlocul, prin care se vor ajuta orfanii din război. Toți cărora s'a adresat, îndeosebi din prefecti, subprefecți, protopopi, preoți, doamne și domnișoare l-au ajutat cât se poate de bine, luând parte în număr însemnat la adunările de constituire a comitetelor județene. Au primit cu însuflețire sarcina de a fi membri în comitete cari vor trebui să continue organizarea formând în fiecare comună un comitet comunal de ocrotire și supraveghere a orfanilor. Acestea vor așeza orfanii fără părinți în familii, orfelinate, distribuind și ajutoarele ce se vor vota de comitetul central.

Felul cum a fost primit delegatul nostru în misiunea care a avut-o și îndeosebi numărul mare al membrilor înscrși donatori și aderenți, arată că lumea noastră românească e deplin conștie de scopul unanitar și național al ocrotirii urmașilor aceluia, prin sângele cărora direct și indirect s'a ajutat plinirea idealului nostru de veacuri.

Sprîjinul și interesul arătat ne dă încrederea că tot așa se va și munci, fiind scopul mare și ales. Conlucrarea directă a publicului la reconstruirea în formă de pace a vieții noastre zdruncinate de război e un mijloc ales de educație cetățenească.

Comitetul regional din Sibiu le aduce pe această cale vii mulțumiri tuturor cari au ajutat înființarea comitetelor județene ca bază a organizării și muncii ce va trebui să desfășoare societatea.

Catinca A. Bârseanu
prezidentă.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann Directoară: D-na M. Scholtess.

Marti: *In serviciul științei*, film senzațional detectiv, în 4 acte.

Inceputul la ora: 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis, Directoară: Dna Emil Toth.

Marți și Miercuri: *Andrea la Charmeuse*, dramă în 3 acte.

Joi și Vineri: *Vila misterioasă*, dramă detectivă în 4 acte.

Inceputul la ora: 9 seara.

Concurs repeti

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Cacova**, în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în tab. B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și cu observarea dispozițiilor regulamentare să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 4 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medeanu
protopop.

Nr. 226/1919 prot.

(172) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea a 3 (trei) posturi de învățători la școala confesională ortodoxă română din **Tălmăcel**, tractul Sibiu se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt:

1. Salarul fundamental, conform legii în vigoare dela biserică plătit în rate lunare anticipative. Adușele și eventualele gradații din ajutor de stat.

2. Cuartir, grădină și lemnele necesare în natură pentru fiecare învățător.

Dela învățători se pretinde, ca să provadă în conțelegere reciproc învățământul și în școala de repetiție. Cel ce va putea forma cor bisericesc, precum și cel ce va conduce școala de pomi și legumi, va primi remunerații deosebite.

Concurenții să-și înainteze rugărilor provăzute cu toate documentele de lipsă (atestat de botez, atestatul ultim dela școala medie, diploma de învățător, atestat de serviciu, eventual alte atestate recomandatoare) subsemnatului oficiu în termenul deschis, având a se prezenta și în biserică din Tălmăcel, ca poporul să-i cunoască.

Sibiu, în 23 Iunie 1919.

Oficiul protopopesc al Sibiului.

Dr. Ioan Stroia
protopop.

Ad. Nr. 47/1919 c. p.

(171) 1—3

Concurs

Pentru întregirea a trei posturi vacante de învățători la școala populară rom. gr.-or. din **Rășinari**, protopresbiteratul Sibiului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele legale, și anume:
a) La postul I: Salar anual din mijloacele bisericii până la 1500 cor.; iar restul întregire dela stat. Relut de locuință 240 cor. din mijloacele bisericii.

b) La postul al II-lea: Ca la postul prim.

c) La postul al III-lea: Salar din mijloacele bisericii până la 1400 cor.; iar restul întregire dela stat. Relut de locuință 240 cor. din mijloacele bisericii.

Învățătorii instituți sânt obligați a cânta la strană în Dumineci și sărbători, și după aptitudini: a conduce corul școlar, sau exercițiile practice în grădina școlară, sau gimnastica.

Concurenții sânt poștiți a se prezenta în comună până la expirarea concursului spre a fi cunoscuți.

Cererile de concurs provăzute cu toate documentele prescise (atestat de botez, atestatul ultime clase medii, diploma de învățător, ev. atestate de serviciu și cursuri speciale) se vor înainta oficiului protopresbiteral tractual.

Rășinari, din ședința comitetului parohial gr.-or. ținută la 9/22 Iunie 1919.

Maniu Lungu
paroh-președinte.

Eugen Crăciun
notar.

Nr. 232/1919. Aprobă:

Sibiu, în 23 Iunie 1919.

Dr. Ioan Stroia
protopop.

Concurs

Pentru întregirea postului II de învățător la școala conf. gr.-or. română din **Romos**, protopresbiteratul Orăștiei, prin aceasta pe baza rezoluției consistoriale Nr. 3918/1919 Școl. se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt:

1. Salarul legal și anume: dela comuna bisericească Cor. 1400 și restul dela stat, cuartir și grădină în natură, lemne, amăsurat coalei de emolumente.

Concurenții să-și aștearnă petițiile cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în termen legal.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Orăștie în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Bunea
notar.

Adam Basarab
preș. com. paroh.

Vasile Domșa
protopop.

Nr. 136/1919.

(160) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de paroh în parohia de clasa primă (I) **Brad**, protopresbiteratul Zarandului se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții pe lângă observarea dispozițiilor regulamentare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra.

Brad, la 13/26 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Pompliu Piso
adm. protopop.

Nr. 3183/1919

(168) 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III **Urișul-superior**, din protopresbiteratul Reghin, după ce la concursurile I—II nu s'a anunțat nici un concurent, în conformitate cu concluzul Sinodului arhidiecezan Nr. 55 din 1911 se publică nou concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Concursurile inzestrate cu documentele cerute se trimit în termenul deschis Consistoriului arhidiecezan; iar concurenții — cu observarea presciselor din regulamentul pentru parohii — se vor înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, resp. a oficia, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc la 28 Mai 1919.

Consistorul arhidiecezan.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană:

Coniucrarea omului cu Dumnezeu.

Predici

de

Mihai Păcățian,
protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de paroh din parohia de clasa a II-a **Negrilești**, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima lui apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B., pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții au a-și așterne rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, indicat mai sus, și a se prezenta în forma prescisa de regulamentul pentru parohii, în parohie, în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică, spre a cânta, predica, eventual a liturgisi și a se face cunoscuți poporului.

Deș, 7 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-or. rom. Deș în conțelegere cu comitetul parohial competent.

Teodor Hermann
protopop.

Nr. 181/1919 prot.

(165) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua (II) **Nadeșul săsesc** cu filia **Magherus**, protopresbiteratul tractului Sighișoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform presciselor în vigoare, să se înainteze subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Concurenții cu prealabila incuviințare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a cânta și predica eventual a celebra.

Sighișoara, 22 Mai 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovanu
protopop.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află spre vânzare:

Cântece

pentru voce și piano de **Emil Montia.**

I.

1. Oltul, poezie de O. Goga.
2. Singur, poezie de O. Goga.
3. Doina, poezie de G. Coșbuc.
4. Reverie (Când amintirile n'trecut), poezie de Eminescu.

Prețul 3 lei = 6 coroane.

II.

5. Dorurile mele, de O. Goga.
6. Peste vârfuri, de Eminescu.
7. Somnoroasă păsărele, Eminescu.
8. Dupăce atâta vreme, Eminescu.
9. Scumpă dragă lelișoară, „.

Prețul 5 lei = 10 coroane.

III.

10. Seara de O. Goga.
11. Se bate miezul nopții Eminescu.
12. Strigă lelea din grădină, „.
13. Lună Lună de Goga.
14. Ploaia cade „.

Prețul 5 lei = 10 coroane.

:- Expedată recomandat, porto postal 40 fil. :-